

Exekuční soud k rekursu poddlužníka Všeobecného pensijního ústavu v P. změnil podle § 3 zák. č. 57/1931 Sb. z. a n. usnesení vydané úředníkem vyšší pomocné služby tak, že zamítl návrh vymáhajícího věřitele na povolení exekuce zabavením a příkázáním k vybrání nároku příslušejícího povinné Julii B-ové proti úřadovně B Všeobecného pensijního ústavu v P. na vrácení pojistných částek povinnou samou nebo na její účet vyplacených a buď neprávem, nebo příliš vysoko předepsaných, podle výsledku odvolání podaných povinnou samou, vymáhajícím věřitelem a Angelou L. Rekursní soud k rekursu vymáhajícího věřitele zamítl návrh poddlužníka na zrušení exekuce. Důvody: V souzené věci jest rozhodující, zda se dvor. dekr. ze dne 21. srpna 1838, č. 291 Sb. z. s. vztahuje i na Všeobecný pensijní ústav, či nikoliv. Všeobecný pensijní ústav jest podle § 77 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. právnickou osobou, může svým jménem nabývatí práv a zavazovatí se, může před soudem žalovati i býti žalován. Jeho členy jsou zaměstnanci u něho povinně pojištění a jejich zaměstnavatelé. Má za účel prováděti pensijní pojištění zaměstnanců v soukromých službách a některých druhů zaměstnanců ve službách veřejných. Provádění pensijního pojištění, třebas jest obligatorní, není organisováno jako věc veřejné správy, nýbrž jako autonomní věc zvláštního nuceného veřejného svazu za tím účelem zřízeného. Správní orgánové ústavů — mimo presidenta ústavu a předsedy úřadoven — jsou k svým funkcím ustanovováni volbou členstva ústavu. Státní správě přísluší toliko dozor nad ústavem a jeho úřadovnamí. Všeobecný pensijní ústav má podstatné znaky, charakterisující jej jako veřejnou korporaci, a tedy jako právní útvar rozdílný od veřejného fondu (Boh. A č. 8091). Dvor. dekr. č. 291/1838 Sb. z. s. má však na mysli pohledávky nelikvidní u veřejných pokladen, tedy u pokladen veřejného fondu (k němuž náleží i obec, okres, země), nikoliv však pohledávky uvedeného ústavu, který jest pouze veřejnou korporací, nikoli však veřejnou pokladnou.

Nejvyšší soud nevyhověl poddlužníkovu dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu a odkazuje se na jeho správné odůvodnění. K vývodům dovolacího rekursu se podotýká: V souzené věci nejde o zabavení nároků dlužníka proti Všeobecnému pensijnímu ústavu podle § 46 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n., u nichž soudy musejí z úřední moci přihlížeti, že část těchto nároků jest nezabavitelná, a kde tedy po případě může vésti pouhé oznámení k zrušení exekuce. V souzené věci jde o obyčejnou pohledávku proti Všeobecnému pensijnímu ústavu a v takovém případě má i Všeobecný pensijní ústav jen oprávnění podle § 294, odst. 4, ex. ř., ježto není veřejným fondem, jak to správně dovodil rekursní soud.

Čís. 16587.

Byl-li jeden smluvce uveden podvodnou ústní přípovědí zástupce druhého v omyl co do pohnutky, z níž se rozhodl pro sjednání smlouvy,

příčí se dobrým mravům námitka dohody, že odchylky od písemného ujednání, i kdyby byly se zástupcem ujednány, nejsou bez písemného potvrzení závazné.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1937, R I 1543/37.)

Žalobce přednesl k odůvodnění žaloby, již se na žalované společnosti domáhá zaplacení 58.300 Kč po případě 75.000 Kč s přísl. a proti náhradě 1 Kč za každý žalobcem automobilem zn. Renault ujetý kilometr, že koupil od žalované automobil značky Renault za 75.000 Kč, při čemž s jejím zástupcem výslovně ujednal, že vůz kupuje jen pod podmínkou, že žalovaná bude mít veškeré náhradní součástky koupeného automobilu neustále v Praze na skladě kompletní. Žalobce potřeboval později náhradních součástí, žalobkyně je neměla a musela je teprve objednat z Francie. Uvedla proto žalobce při sjednávání koupě lstí v omyl a přiměla jej tak k uzavření kupní smlouvy. Prohlásil proto žalobce kupní smlouvu za neplatnou a žádá o vrácení kupní ceny. Až do podání žaloby ujel s uvedeným automobilem 16.700 km, upotřebil proto onoho vozidla a jest ochoten za každý ujetý kilometr přičísti žalované k dobru 1 Kč. tudíž až do podání žaloby 16.700 Kč a ježto s vozem ještě nyní jezdí, za každý další ujetý kilometr další jednu Kč. Proti žalobě žalovaná namítla, že neujednala při koupi automobilu se žalobcem, že by bylo její povinností, aby měla na skladě stále všechny součástky a také k podobnému ujednání svého zástupce Rudolfa W. nezmocnila. Žalobce koupil automobil, o nějž jde, bez uvedené podmínky. Podle kupního listu z 15. března 1936 koupil žalobce od žalované automobil za 75.000 Kč, při čemž výslovně mezi stranami bylo ujednáno, že »případné odchylky od písemného ujednání, i kdyby byly se zástupcem žalované strany sjednány, nejsou pro tuto bez písemného potvrzení závazny«. V ujednání není vůbec zmínky o tom, že by se žalovaná zavázala udržovati veškeré náhradní automobilové součástky ve svém skladě, a nelze proto pokládati za podmínku kupní smlouvy žalobcem tvrzenou okolnost, i kdyby skutečně zástupce žalované společnosti něco takového byl slíbil. Žalobce doposud koupeného automobilu užíval a dle vlastního tvrzení hodlá dále užívat i v budoucnosti a nemůže již proto žádati o zrušení smlouvy. Žalobní prosba jest neurčitá a proto nepřijatelná. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uložil soudu první stolice, vyhradiv pravomoc, další jednání a nové rozhodnutí. Důvody: Žalobce opřel žalobu o tvrzení, že byl zástupcem žalované společnosti a žalovanou společností samou pohnut lstí ke koupi automobilu značky Renault, ježto mu byla dána plná záruka za to, že u generálního zastupitelství jsou na skladě veškeré součástky této značky, takže bude-li potřebí obstarati si náhradní díl, že bude z Prahy ihned dodán, že když však automobil byl dvakrát těžce porouchán, náhradní díly na skladě nebyly, musily býti objednány z ciziny, takže se takto stalo, že automobil byl po týdny k jízdě neschopný. Jde tudíž

o naříkatelnost smlouvy podle § 870 obč. zák., nikoliv o nárok ze správy. Lest (podvod) jest úmyslné uvedení v omyl klamným předstíráním. Způsobil-li podvod druhý smluvce, je smlouva neplatná, ať se týká kteréhokoliv kusu smlouvy, a to i tehdy, týká-li se podvod pohnutky, která nebyla učiněna součástí skutkové podstaty smlouvy. (Komentář k čs. obč. zák. Rouček-Sedláček.) Lhůta k napadení smlouvy jest podle § 1487 obč. zák. tříletá. Není tedy žaloba praekludována z důvodu zániku povinnosti z ručení ze správy, ježto prý od dodání vozu uplynulo více než 6 měsíců (§ 933 obč. zák.). Zástupce smluvcův není třetí osobou podle § 875 obč. zák. a tvrzené jeho podvodné jednání je proto přičítati smluvci samému. Podle § 870 obč. zák. není ten, kdo byl ke smlouvě pohnut lstí, povinen smlouvu dodržeti. Soud první stolice vycházející z jiného právního důvodu, nezabýval se vůbec žalobcovou námitkou, že byl lstí pohnut ke smlouvě. Zůstalo proto řízení vadným a odvolatel to právem vytýká. Odvolací soud nesdílí názor prvního soudu, že žalobní petit jest dle odst. XIV žalobního přednesu neurčitý. Jde o zrušení smlouvy podle § 870 obč. zák., a musí proto žalobce podle § 877 obč. zák. nabídnouti vrácení všeho toho, co mu bylo z neplatné smlouvy k prospěchu. To také žalobce nabízí. Nezáleží na tom, že neuvedl a nemůže udati přesnou číselnou výši tohoto prospěchu, neboť výše vzájemných nároků žalované společnosti imusí býti zjištěna ve sporu. Nezáleží ani na tom, že žalobce nedal automobil k dispozici a že ho dále užívá, ježto nejde o vytýkání vad koupené věci a tedy o nárok ze správy. Stačí, že nároky žalované lze určit. Proti žalobcovu nároku není žalovaná chráněna ustanovením § 1052 obč. zák. a § 8 ex. ř. (rozh. č. 1769 Sb. n. s.), neboť nejde o plnění z ruky do ruky a důvody restituce jsou různě. Dohoda stran, že odchylky od písemného ujednání, i kdyby byly se zástupcem žalované smluvkyně ujednány, nejsou pro žalovanou bez písemného potvrzení závazny, vztahuje se pouze na kupní smlouvu samou, nikoliv však na pohnutku k ní. Mylná pohnutka má vliv na platnost právního jednání, byla-li pro vůli rozhodující. Jestliže pak omyl byl způsoben lstí, nemá úmluva o písemnosti žádného významu. Poněvadž se soud první stolice pro svůj mylný právní názor v napadeném rozsudku zastávaném vůbec nezabýval otázkou lsti, je řízení kusé. Bude tedy na procesním soudě, aby se zabýval především tvrzením žalobce, že byl ke smlouvě pohnut lstí zástupce žalované společnosti a jí samou, a zjistí-li oprávněnost tohoto důvodu zrušení smlouvy, aby se zabýval ostatními tvrzeními žalobcovými a námitkami žalované.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalované.

D ů v o d y:

Napadené usnesení odvolacího soudu odpovídá stavu věci i zákonu a jest jen se zřetěním na vývody rekursu podotknouti toto: I kdyby bylo správné, že se stať písemné smlouvy, podle níž »případné odchylky od písemného ujednání, i kdyby byly se zástupcem žalované strany ujed-

nány, nejsou pro tuto bez písemného potvrzení závazny« nevztahuje jen na kupní smlouvu samu (ačkoliv i tu lze přisvědčiti opačnému mínění odvolacího soudu), nemohla by žalovaná z toho pro sebe nic vytěžiti, poněvadž by se takovéto ujednání přičilo hledíc k vznesené tu rozhodné námitce dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Nejsou důvodné ani výtky činěné s hlediska § 901 obč. zák., a odkazuje se v tom pro stručnost na rozhodnutí č. 5152, 6386, 12331 Sb. n. s., z nichž plyne, že mylná pohnutka má vliv na platnost právního jednání, byla-li pohnutkou pro vůli rozhodující. Tvrzení, že by žalobce nemohl žádati zrušení smlouvy, nýbrž plnění a po případě náhradu škody, odporuje výslovnému ustanovení § 870 obč. zák. Nezáleží na tom, zda by bylo lze posouditi žalobní žádání i podle předpisů o správě; rozhodující je tu především, zda je žaloba odůvodněna dostatečným přednesem po skutkové stránce tvrzením o Istivém jednání žalované společnosti po případě jejího zástupce. Veškeré pochybnosti v té příčině jsou však odklizeny jasným zněním odst. VII žaloby, plynoucím logicky z obsahu předcházejícího skutkového přednesu. V něm se uvádí, jakým způsobem došlo k přípravě zástupce, že žalovaná firma má kompletní sklad náhradních dílů, a bude podle napadeného usnesení na prvním soudě, aby po novém jednání posoudil po právní stránce skutkové okolnosti, pokud budou zjištěny v mezích žalobcova přednesu. Předpisu § 877 obč. zák. vyhověl žalobce tím, že v žalobě projevil ochotu vrátiti vše, co ze smlouvy sám obdržel. Žalovaná ani netvrdí, že by dalším užíváním automobila byla tato povinnost žalobcova zmařena.

Čís. 16588.

Právo rybolovu vykonávané vlastníkem vodního koryta jest pokládati za součást tohoto vlastnictví a jen tam, kde je vykonává jiná osoba jest samostatným věcným právem; je-li právo rybolovu na cizím pozemku spojeno s určitou usedlostí, jde o služebnost podle § 477 č. 5 obč. zák.

Nabyli-li vydražitel pravoplatným příklepem vlastnictví ke mlýnu a k mlýnskému potoku resp. k jeho korytu, nabyli i práva rybolovu, jež měl dlužník jako vlastník vydražené nemovitosti.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1937, Rv I 1851/36.)

Srov. rozh. č. 7204, 13515 Sb. n. s.

Žalobci byli vlastníky mlýna č. p. 42 v N. s pozemky, zapsanými ve vložkách čís. 42, 41 a 254 pozem. knihy pro kat. území N., až do 26. března 1935, kdy žalovaný vydražil uvedené nemovitosti a byl mu udělen pravoplatný příklep. Tvrdíce, že právo lovití a chovati ryby v mlýnském potoce č. kat. 506 v N., který je tekoucí vodou v soukromém korytě, existovalo od nepaměti, že je vykonávali předchůdci žalobců, když byl onoho práva roku 1876 František K. nabyt spolu s jinými právy vy-